

“ምቛም ሓድነታዊ መንግስቲ ኣብ ስደት እዮኑ ሕጂ’ዩ” ዝብል ዓንቀጽ ሓው ሳልሕ ዮኑስ

ርእይቶ ዓለምለኸዊ ተበግሶ ኤርትራውያን ንምድንፋዕ ህዝባዊ ምንቅስቃስ

ሓው ሳልሕ ዮኑስ ካብቶም ብጉዳይ ኤርትራ ኣስፊሖም ዝተመራመሩን ዝጽሕፉን ኣዚዩ ዝኸበር ሙሁር’ዩ። ብግምትና ደለይቲ ፍትሒ ዘዩዎም ኮይኑ ምጽኑሑ ካብ ዝፈጠረሉ ዘይምዕጋብ ዝተለዕለ ይኸውን እዚ “ንምቛም ሓድነታዊ መንግስቲ ኣብ ዲያስፖራ” ዝብል ሓሳብ ዘቕርብ ዘሎ። ሳልሕ ዝብል ዘሎ ኹብ ተን ክልተ ናይ ሓርነታዊያን ዉዳባት ዉዳብ ህዝባዊ ግንባርን ዉዳብ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራን ዝተመረጹ መራሕቲ ነቲ ዝቐውም መንግስቲ ክመርሑ’ዩ ሓሳቡ። ኣብ’ዚ ሓሳብ’ዚ ንክንቕበሎ ደስ ምበለና ግን ኣብ ታሕቲ ከም ንገልጹ ኣቲ ሓሳቡ ደይሰርሕ ኮይኑ ረኺብናዮ።

1. ኣጋባብ ኣማራርጻ መራሕቲ ብውገን ህዝባዊ ግንባር ኣብ ወጻኢ ብዝርከቡ ኣባላት ህግደፍን ከምኡ’ውን እቶም ኣብ 1987 ኣባላት ማእከላይ ሽማግሌ ዝነበሩን ኮይኖም ዉዳባዊ ጉባኤ ናይ ሕዝባዊ ግንባር ኣብ ዝሓጸረ ጊዜ ፊይ ዉዳባዊ ጉባኤ ክገብሩ ይጽውዑ። ዕላማ ናይዚ ጉባኤ ንምእራም ነቲ መጭውቲን ስሙ ምልዋጥን ዛጋጠሞ ሳልሳይ ዉዳባኤ ናይቲ ዉዳብ’ዩ። ብወገን ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ድማ ኩሎም’ቶም ኣባላት ኣብ ዲኣስፖራ ዘለዉ መራሕቲ ንምምራጽ ዉድባዊ ጉባኤ ይካይዱ። በዘም ካብ ክልቲኦ ዝተሓረዩ ድማ መራሕነት ናይ’ቲ ሓድነታዊ መንግስቲ ኣቑሞም እቲ ስርዓት ምስ ተኣለዩ ድማ ጊዚያዊ መንግስቲ ዮቐሙ። እዚ ድማ እሸጋሪ ኮይኑ ንረኽቦ። ንሕና ብዝርድኣና፡ኣብ ዉሽጢ ሃገር ብዘለዉ ባእታታት’ዩ ቲ ዲክታቶሪያዊ ስርዓት ዝእለ። መሰጋገሪ መንግስቲ ኣለይቲ ናይቲ ስርዓት ዘዩብሉ ስልጣን ጊዚያዊ መንግስቲ ክቐውም ኣይካእልን። ንምክዋኑ’ኸ ምጥላብ ዉድባዊ ጉባኤ ናይ ሕዝባዊ ግንባር ኮነ ተጋድሎ ሓርነት ኣብ ዲኣስፖራ ኣብዚ መድርኽ’ዚ’ሲ ክዉን ምግባር ይካእል’ዩ? ገሊኡም ኣባላት ናይቲ ማእከላይ ሽማግሌ ዝነበሩ’ሞ ኣብ ዲኣስፖራ ዘሎዉ ነንሕድዶም’ውን ኣብ ዘይምዝርራብ በጺሖም ዘሎዉ’ዮም። ብተወሳኺ ገሊኡም ካብ ክልቲኤን ዉዳባት ነበር ብዝተዋጽኡ ኣባላት ሓዲሽ ዉድባት ኣቑሞም ይርከቡ። ሳሊሕ እዘም ናይ ሕዝባዊ ግንባር ነበር ኣብቲ ሓዲሽ ዉዳብ ዝመስረቱም ክባተኹ’ዲዩ ዝሓስብ ዘሎ? ንሱ ከም ዝብሎ ምክንያት ናይ ዉዳባዊ ጉባኤ ደሞክራሲያዊ ምርጫ ንመራሕነት ንምክያድ’ሞ ድሓር ካብ ክልቲኦ ብዝሕረዩ ድማ ፈጻሚ ኣካል ንምምራጽ’ዩ። በዚ ኣጋባብ ድማ ነቲ መራሕነት ቀጻልነትን ኣብ ዉሽጢ ደለይቲ ፍትሒ ተሳኢኑ ዘሎ ተቐባልነት ይህበ። ንምርድኡ ዘጸግም ግን ተቐባልነት ናይቶም ካብ ሕ/ግ ን ተ/ሓን ዝተመረጹ መራሕቲ’ዩ። ሳልሕ ዝርስዎ ወይ ዝዘሎ ዘሎ ግን ቶም ዝዓበዩ ኣክቲቪስት ብፍላይ ድማ መናእሰያት ኤርትራውያን ኣባልነት ናይ ሕ/ግ ኮነ ተ/ሓ ዘይኮኑ ግን ከ ንጡፋት ኣባላት ዓለምለኸዊ ምንቅስቃስ ይኣክሉ ኣዮም።

2. ብናይ ሕ/ግን ተ/ሓን ዝተምረጹ ዝቐውም ሓድነታዊ መንግስቲ ናይ ሳልሕ ሓሳብ ኣይንሰማምዓሉን። ዘድለዩና ዘሎ ተቐባልነት ናይ ኩሎም ደለይቲ ፍትሒ ኣብ ዲያስፖራ ዘሎዉ ዝውክለ መራሕነት’ዩ ዘድሊ ዘሎ። ተቐባልነት ናይቲ መራሕነት ቡኩሎም ደለዮቲ ፍትሒ ኣብ ዲያስፖራ ምስ ዝምረጽ’ዩ። እዚ ማለት ድማ ኩለን ዉዳባት ቕቪካውያን ማሕበራት ናይ ደቀንስትዮ ማሕበራት መናእሰያት ምዚቀኛታትን ካልኣት ኣርቲስትስ ን ተጣብቑቲ መሰል ድቅሰብ ሙሁራት ሰብ ሞያታት ከምኡ’ውን ኣክቲቪስትታት ብዝካፈሉም ደሞክራሲያ ኣገባብ ምርጫ ኣብ ንኩሉ ዘካፍል ኣብ ከከተምኡ ዘሎ ባይቶታት። ብእዘም ከካብ ቦትኡ ብተቐባልነት ዘሎዎም ዝተመዘዙ ወከልቲ ሃገራዊ ባይቶ ብምቐዋም ካብዚኡም ድማ ዓለማዊ ይር ዩምረጹ። እዚ’ዩ ዓለማዊ ይኣክል ከተግብር ዝንቃሳቕስ ዘሎ’ሞ ምስቲ ኩሉ ናይ ኮቪድ ሽግራትን ተጸብኦ ናይቲ ስርዓትን ካሊ ኣትን ኣብ ግምት ኣእቲኻ ዓቢ ስጉምቲ ንቅድምት ከይዱ ይርከብ።

3. አብዚ ክበርህ ዘልዎ ዓለምለኽ ምንቅስቃስ ዩኒቨርሲቲ ፖለቲካዊ ዉድብ ኣይኮነን። ህዝባዊ ፖለቲካዊ ባይታዊ (grassroot) ምንቅስቃስ'ዩ። መሪሕነት ዓለምለኽ ዩኒቨርሲቲ ድሕሪ ሙውራድ ቲ ስርዓት ስልጣን ንምርካብ ኣይኮነን። ከም ዝርድኣና'ቲ ሓላፍነቱ ናይ ኩሎም ደለይቲ ፍትሒ ኣብ ዲኣስፖራ ዘሎው ምንቅስቃሳት ኣዋሃሂዱ ኑኩሉ ዝውክል ግሁድን ተሓታትነትን ብዘሎዎ ኣጋባብ መሰጋገሪ መሪሕነት ንምምራጽ'ዩ። ብሓይ ድምጺ ዝኾነ ዓለማዊ መሪሕነት ኣድማዒ ዝኾነ ክብ ብዝበሉ ሞያውያን ናይ ዲፕሎማሲ ናይ ወጻኢ ጉዳያታን የካዪድ። ተቀባልነት ብዘሎዎም ሞያዊ ብቐዓቶም ዝተመስከረሎም ባሕሪ-ራዊያን ትካላት ከም ህቡራት ሃገራት ሕብረት ኤሮጳ ሕብረት ኣፍሪቃ፡ ናይ ኣዕራብ ማሕበርን ካሊኦትን ተቀባልነት ተሰማዕነትን ይረኽቡ። ልዕሊኩሉ ግን ቀዳምነት ናይቲ ስርዓት ምእላይ ስለ ዝኾነ ነቶን ናይዚ ሱጉምቲ ዝስከሙ ናይ ዉሽጢ፡ ሓይልታት መሪሕነት ናይ ዓለማዊ ምንቅስቃስ ያኣክል ዘይሊ ሞራላዊ፣ ኮነ ካለእ ዝጠልቦ ነገራት ዲፕሎማሲያዊን ጎስጓጎትን ነቲ ናይ ዉሽጢ ሃይልታት የቕርብ።
4. አብዚ ክስመረሉ ዘሎዎ፡ ዓለምለኽ ምንቅስቃስ ዩኒቨርሲቲ ኩሎም ምንቅስቃሳት ዘሳትፍ በይይቲ ፍትሒ ናይ ዲኣስፖራ ባኣብ ከክተምኡ ብዘቐሙ ናይ ደለይቲ ፍትሒ ባይቶታት ዝቐመ ኢዩ። ብስእላዊ ኣቃራርጻ እዚ ጥርናፈ'ዚ ብኩሎሉ ኣሳታፍነቱን ደሞክራሲያውነቱ ዘየማትእ'ዩ። በዚ ኣካይዳ'ዚ ኣብ ዉዕዉዕ ጎስጓጎትን ምዉድዳብን ኣብ ሙሉእ ዓለም ዝርከቡ ኤርትራዊያን ምስቲ ኩሉ ናይ ፓንደሚች ጸገማትን እቲ ተጻባኢ ባህርያት ናይቲ ስርዓትን ካልኦት ባእታትን ኣቲ ንጥፈታት ብዘሓብን ምዉንጫፍ ይጉዓዝ ኣሎ።
5. ካልእ ዝዓብዩ ዕማም ናይዚ ዓለማዊ መሪሕነት ድደሕሪ ምዉዳቕ'ቲ ስርዓት ንሙቐእ ናብ ደሞክራሲ ንምስግጋር ዘድሊ ትሕተ ቅርጺ ምንጻፍ'ዩ። ዓለማዊ መሪሕነት ብምትሕብባር ምስ ኩሉን ኤርትራውያን ፖለቲካዊ ዉዳባት ናይ ዉሽጢ ናይ ለውጢ ሓይልታት ከምኡ'ውን ካልኦት ተጠቀምቲ ናይቲ ለውጢ ዓቕሚ ብዝፈቐደ ዘይሊ ምቅርርባት መታን ኣቲ ስርዓት ምስ ወደቀ ናይ ስልጣን ባይነትን ምድንጋራትን ከይፍጠር ይጽዕር። ኣዚ ማለት ብዓቢ ዘገድስ ክውገደ ዘሎዎ ከም ኣብ ሰማሊያ ድሕሪ ሞት ሳያድ ባረ ሕንፍሽፍሽ ናይ ሃገር ብርሰት ከምኡ'ውን ደድሕሪ ምፍራስ ስርዓት ጋዳፊ ኣብ ሊብያ ዘከተለ ናይ ሃገር ምፍፍርራስን ሕገ ኣልባነትን ኣብ ሃገርና ከይግሃድ። ቲ ዘተስፋ ርክባት'ዚ ኣለማዊ መሪሕነት ምስ ዉዳባት ዘሎዎ ትቀራረብካ ምስራሕ'ዩ።
6. ዓለምለኽ መሪሕነት ዩኒቨርሲቲ ካብ ኣባላቱ ገንዘብ ክእክብ ይግብኡ። ብተወሳኺ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ካብ ሃገራት ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ኣብ ኤርትራ ክድግፋ ዝንቀሳቀስ ኣካል ክህሉዎ ይግባእ። ቤርትራውያን ስደተናታት ተጻቢባን ዘሎዎ ሃገራት ኣብ ኤርትራ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ንሃገራዊ ረብሓኤን'ዩም ናይ ገንዘብ ሃገዝ ክህባ ይግደሳ ማለት'ዩ።
7. ኣብ መደምደምታ ዓለማዊ ተበግሶ ንኩሎም ኤርትራዊያን ደለይቲ ፍትሒ ንዓለማዊ ዩኒቨርሲቲ ምንቅስቃስ ከም ብዝሂ ኣባላቱ ብደረጃ ናይ ቅድምን ዘሎን ጥርናፈታት ኣዚዩ ብዘከከ ከም ሙኩዋኑ መጠን ተሞክሮኡ፣ ጸጋታቱን ሞያታቱን ነዚ ሃገራዊ ጥርናፈ ሓገዝ ከወፊ ንላቦ። ሳልህ ዮኑስ ዝጠልቦ ዘሎ ነዚ ክንድዚ ዝኣክል ኣባላት ዘሎውዎ ዓለምለኽ ጥርናፈ ከም ዘየለ ገሩ ምርኣዩ ኢዩ። ሲሒቱዎ ዘሎ ዓለማዊ ምንቅስቃስ ዩኒቨርሲቲ ዓቢ ዕድልን፣ ዓቕምን፣ ሓላፍነትን ዘሎዎ ንቡዙሃዊ ኤርትራዊ ዲያስፖራ ኣጣራኒፋ ንሓይ ዕላማ ኣራትራዊ ድሕነትን ደሞክራሲያዊ ምስግጋርን ከዓውት ዝኽእል'ዩ። ምዝካር ዘይሊ ናይ ዩኒቨርሲቲ ፋውንዳሽን ብሓዲር

ጊዜ ካብ 800,000.00 ዶላር ንላዕሊ ኣኪቡ ንስድተኛታትና ናይ ዘደሊ ናይ ኮቪድ መከላኸሊ ኮነ ናይ መግቢ ዘድሊ ብተሓታትነትን ብኵጹነትን ዝልለ ዕጣም ከም ዝዓመመ ንፈልጦ ሓቂ'ዩ። እዚ ማዕረ ክንደይ ዓቕምታትናይ ዓለምለኸዊ መሪሕነት ይኣክል ከም ዘልዎ ዝሕበር'ዩ።

8. ቀዳምነትና ምእላይ ስርዓት ኢስሳይስን ሰዓብቱን ኮይኑ ኣብ ድያስፖራ ንርከብ ነዚ ስርዓት ኣብ ምእላይ ኣብ ትሕቲ ዓለማዊ ምንቅስቃስ ዩኣክል ዓቢ እጃም ኣሎና። ከም ኣሕዋትና ተጋሩ ብሓደ ድምጺ ኮይኖም ተኣምራት ዝሰርሑ ዘሎው ክንከውን ኣሎና።

ዓለምለኸዊ ተበግሶ ኤርትራውያን ንምድንፋዕ ህዝባዊ ምንቅስቃስ

4 መጋቢት 2021